

ภูมิอากาศจังหวัดชุมพร

ที่ตั้งและอาณาเขต

ชุมพรเป็นจังหวัดซึ่งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนบนฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ประมาณที่ละติจูด 9.6° ถึง 11.0° เหนือ ลองจิจูด 98.7° ถึง 99.5° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 6,009 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 463 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดระนองและสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมา

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะยาวและแคบ ทางทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นที่สูง มีเทือกเขาตะนาวศรี และเทือกเขาภูเก็ตเป็นแนวกั้นเขตแดนธรรมชาติ บริเวณตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มที่อุดมสมบูรณ์ ทางทิศตะวันออกของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบตามแนวชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย โดยมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 222 กิโลเมตร

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดชุมพรอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย พัดพาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลม จะมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้มีอากาศเย็นลงและมีฝนชุกต่อเนื่องอีกระยะหนึ่ง โดยเฉพาะเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน

ฤดูกาล

เนื่องจากจังหวัดชุมพรตั้งอยู่ในภาคใต้ตอนบนและติดกับทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดู ระยะนี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะสูงขึ้นโดยเฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตามจังหวัดชุมพรอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำ ทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในเดือนตุลาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้จังหวัดชุมพรยังมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคมจึงเริ่มลดลง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ในระยะแรกจะยังมีฝนตกจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นในเดือนธันวาคมอุณหภูมิจะลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม

อุณหภูมิ

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดชุมพรที่อยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 32.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23.8 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 39.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2562 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรสวี และอุณหภูมิต่ำที่สุดตรวจวัดได้ 10.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2519 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรสวี อำเภอสวี

ฝน

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกตลอดปี ปริมาณฝนที่ตกส่วนมากจะขึ้นอยู่กับร่องมรสุมที่พาดผ่านและลมมรสุมทั้งสองชนิดที่พัดปกคลุม โดยในช่วงต้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (เดือนพฤศจิกายน) จะมีฝนชุกมากกว่าช่วงอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดอยู่ติดกับอ่าวไทยและไม่มีภูเขาสูงปิดกั้นจึงได้รับมรสุมเต็มที่ ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปี 1943.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 166 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 257.1 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 14 วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมง 423.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2518 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร อำเภอเมือง

พายุหมุนเขตร้อน

ตั้งแต่ครั้งหลังของเดือนตุลาคมไปจนถึงเดือนธันวาคม จังหวัดชุมพรมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากพายุหมุนเขตร้อน เพราะในช่วงดังกล่าวมีโอกาสที่พายุจะเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้และก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงมากที่สุด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวติดกับอ่าวไทยจังหวัดนี้จึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากพายุและมีความเสียหายอย่างมาก ทั้งจากกระแสลมที่พัดแรงจัดและฝนที่ตกหนักมากจนเกิดอุทกภัยเป็นบริเวณกว้าง โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2532 ที่มีไต้ฝุ่น “เกย์” เคลื่อนตัวขึ้นฝั่งบริเวณอำเภอปะทิวและท่าแซะเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก ทั้งจากวาตภัยและอุทกภัย ซึ่งนับเป็นพายุที่มีความรุนแรงขนาดไต้ฝุ่นลูกเดียวที่เคยเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดชุมพร 7 ลูก โดยมีกำลังแรงเป็นไต้ฝุ่น 1 ลูก พายุโซนร้อน 1 ลูก ที่เหลือเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2550) เดือนพฤศจิกายน 4 ลูก (2506, 2532, 2539, 2541) และเดือนธันวาคม 2 ลูก (2515, 2549)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดชุมพร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยัง กรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยา วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร ต.ท่าตะเภา อ.เมือง จ.ชุมพร ประมาณละติจูด 10 องศา 29 ลิปดา เหนือ
ลองจิจูด 99 องศา 11 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยาสวี ต.วิสัยใต้ อ.สวี จ.ชุมพร ประมาณละติจูด 10 องศา 20 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด
99 องศา 06 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 14 เมตร

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566